

Nordland Arbeiderparti

program

2019-2023

Sterkere fellesskap

Nordland Arbeiderparti

Ta hele Nordland i bruk

Nordland skal være ungdommenes fylke. Dersom vi skal øke Nordlands befolkning må vi gjøre det så attraktivt å være ungdom i Nordland at de velger å bli boende. Vårt hovedfokus er derfor god befolkningsutvikling, verdiskaping, rettferdig fordeling, bosetting og det å ta hele Nordland i bruk – innenfor rammen av miljømessig bærekraft for samfunnet.

Nordland Arbeiderparti vil i all vår politikk legge fellesskapsløsninger til grunn. Det er fellesskapsløsninger som vil muliggjøre vårt mål:

Frihet – likhet – solidaritet

Alle mennesker er unike, uerstattelig og like mye verdt. Hver og en av oss skal ha mulighet til å virkeliggjøre sin drøm om et godt liv. Sosialdemokratiet er tuftet på at de store og viktige samfunnsoppgavene løses i fellesskap. Det moderne sosialdemokratiet bygger på et sosialt, demokratisk, humanistisk og samfunnskritisk grunnlag.

Nordland Arbeiderparti vil fortsette arbeidet for å sikre innbyggerne i Nordland tilgang til utdanning, velferd og eierskap til våre naturressurser. En rettferdig og god fordeling er nøkkelen til et bedre samfunn for alle nordlendinger. Da er gode offentlig tjenester basert på rettferdig skattelegging av både personer og

bedrifter viktig. Finansiering av velferdssamfunnet er helt avgjørende for at vi skal ha frihet, like muligheter og trygghet for den enkelte.

Solidaritet med våre kommende generasjoner er en viktig bærebjelke for Nordland Arbeiderparti. Dette betyr et enda sterkere miljøfokus, fordeling av nasjonens verdier i et generasjonsperspektiv, ja over flere generasjoner. Velferdstilbudene skal være tilpasset for alle, uavhengig av kjønn, funksjonsevne, alder, sosial og etnisk bakgrunn.

Nordland Arbeiderparti legger betydelig vekt på det samiske urfolksperspektivet i utviklingen av nordlandssamfunnet.

Nordland fylkeskommune har stor mulighet til å påvirke likestillingen i fylket. Nordland Arbeiderparti er opptatt av å bidra til økt likestilling mellom kjønn, både gjennom rekruttering og representasjon til styrer, råd og utvalg. Vi vil tilstrebe en jevn kjønnsfordeling av toppledere og ledere av utredninger, og minimum 40 % av begge kjønn i alle styrer, råd og utvalg som oppnevnes.

Nordland Arbeiderparti er opptatt av å ha en god dialog med ansattes organisasjoner og fagbevegelsen.

Samspill for samfunnsutvikling

Nordland Arbeiderparti skal utvikle et godt samfunn i samarbeid med kommune, og andre regionale aktører, i tillegg til nasjonale og internasjonale beslutningstakere. Sammen tar vi Nordland frem mot 2050.

Skal vi nå målet om 300 000 nordlendinger i 2050 må vi være et attraktivt fylke for tilflyttere. Gjennom regionreformen får fylkeskommunen et større ansvar som samfunnsutvikler. De som kommer til Nordland skal inkluderes og integreres i lokalsamfunnene. Da trenger vi mer samarbeid på tvers av etater i staten, i regionene og i kommunene. Det skal bli enklere å komme til Nordland som arbeidsinnvandrer. Utenlandske innflyttere skal sees på som en ressurs. Integrering med god norskopplæring og stor grad av inkludering øker sjansen for trivsel, slik at folk blir værende i Nordland. I samspill med kommunene vil vi legge til rette for en aktiv boligpolitikk i hele fylket.

Kommunene er blant de viktigste samarbeidspartene fylkeskommunen har. Sammen skaper vi muligheter og gode tjenester for innbyggerne. Universell utforming skal være gjennomgående i alt det Nordland fylkeskommune skal drive med. Nordland Arbeiderparti mener det er avgjørende at kommunene har forutsigbare og gode økonomiske rammebetingelser.

Nordland Arbeiderparti ønsker å skape gode lokalsamfunn. I Nordland trenger vi flere lærere, flere helsefagarbeidere og flere sykepleiere for å nevne noen yrkesgrupper. Vi skal arbeide for å utvikle den kompetansen som Nordlandsamfunnet trenger fremover.

Vi står midt oppe i en massiv endring hvor digitalisering, og nye teknologiske løsninger, skaper muligheter for nye arbeidsplasser og nye måter å utvikle samfunnet på. Vi skal ta i bruk disse mulighetene. Nordland fylkeskommune er tildelt 50 millioner kroner til prosjektet «Smartere Transport Bodø». Ny by i Bodø og andre utviklingsprosjekter viser hvordan vi i sammen med kommunene og andre skal samhandle for å bruke nye digitale løsninger for positiv samfunnsutvikling.

Andøy kommune står i en omstilling. Stortinget har vedtatt at «Det legges til rette for ekstraordinær statlig innsats og bevilges midler til gode og effektive omstillingsprogrammer, for å styrke næringslivet og bidra til etablering av nye arbeidsplasser i Andøy». Den ekstraordinære innsatsen kan vi bare få til med samarbeid mellom kommune, fylke og stat. For Nordland Arbeiderparti er dette et av de viktigste samarbeidsprosjektene i den kommende fireårsperioden.

NORDLAND ARBEIDERPARTI SKAL ARBEIDE FOR:

- Utvikling, vekst og bosetting i hele Nordland
- En styrking av samarbeidet med kommunene
- Bosetting av arbeidsinnvandrere og andre som vil flytte til Nordland
- En aktiv boligpolitikk i samarbeid med kommunene og Husbanken
- En ekstraordinær innsats for Andøysamfunnet

300 000 nordlendinger i 2050

Nordland Arbeiderparti setter som mål er at vi skal være 300 000 nordlendinger i 2050. Byene og distriktene er gjensidig avhengig av hverandre. Livskraftige distrikter trenger sterke regionsenter og byer, og omvendt. Et Nordland med arbeidsplasser og bosetting over hele fylket er grunnlaget for et sterkt felleskap og for vår felles identitet.

I Nordland har vi syv regioner og ti regionsentre. Sterke regioner er en viktig drivkraft i utviklingen av nordlandsamfunnet. Tiden er inne for å systematisere dette arbeidet gjennom egne regionvekstavgtaler med hver av de syv regionrådene. Det vil bidra til god utvikling

og bolyst, bedre tilrettelegging for alle innbyggere i bysentrene, vekst i regionsentrene og i omliggende kommuner

Bosetting og flyttemønster henger nøye sammen med utdanning og jobbskaping. Vi må få flere i jobb i Nordland. Nyutdannede og unge voksne er avhengige av jobb, og ofte jobb til to personer. Digitalisering og nye teknologiske løsninger skaper muligheter for utvikling. Nøkkelen er flere lokale arbeidsplasser som skapes med grunnlag i våre naturressurser. Det er mulig i samspill med en sterk og nyskapende offentlig sektor.

NORDLAND ARBEIDERPARTI VIL ARBEIDE FOR:

- At Nordland skal ha 300 000 innbyggere i 2050
- Etablering av regionvekstavgtaler for å bidra til utvikling og bolyst
- At utvikling, vekst og bosetting skal kjennetegne det arbeiderpartistyrte Nordland
- Et næringsliv som er nyskapende og høyere opp i verdikjedene

Samspill for samfunnsutvikling

Nordland Arbeiderparti skal utvikle et godt samfunn i samarbeid med kommune, og andre regionale aktører, i tillegg til nasjonale og internasjonale beslutningstakere. Sammen tar vi Nordland frem mot 2050.

Skal vi nå målet om 300 000 nordlendinger i 2050 må vi være et attraktivt fylke for tilflyttere. Gjennom regionreformen får fylkeskommunen et større ansvar som samfunnsutvikler. De som kommer til Nordland skal inkluderes og integreres i lokalsamfunnene. Da trenger vi mer samarbeid på tvers av etater i staten, i regionene og i kommunene. Det skal bli enklere å komme til Nordland som arbeidsinnvandrer. Utenlandske innflyttere skal sees på som en ressurs. Integrering med god norskopplæring og stor grad av inkludering øker sjansen for trivsel, slik at folk blir værende i Nordland. I samspill med kommunene vil vi legge til rette for en aktiv boligpolitikk i hele fylket.

Kommunene er blant de viktigste samarbeidspartene fylkeskommunen har. Sammen skaper vi muligheter og gode tjenester for innbyggerne. Universell utforming skal være gjennomgående i alt det Nordland fylkeskommune skal drive med. Nordland Arbeiderparti mener det er avgjørende at kommunene har forutsigbare og gode økonomiske rammebetingelser.

Nordland Arbeiderparti ønsker å skape gode lokalsamfunn. I Nordland trenger vi flere lærere, flere helsefagarbeidere og flere sykepleiere for å nevne noen yrkesgrupper. Vi skal arbeide for å utvikle den kompetansen som Nordlandsamfunnet trenger fremover.

Vi står midt oppe i en massiv endring hvor digitalisering, og nye teknologiske løsninger, skaper muligheter for nye arbeidsplasser og nye måter å utvikle samfunnet på. Vi skal ta i bruk disse mulighetene. Nordland fylkeskommune er tildelt 50 millioner kroner til prosjektet «Smartere Transport Bodø». Ny by i Bodø og andre utviklingsprosjekter viser hvordan vi i sammen med kommunene og andre skal samhandle for å bruke nye digitale løsninger for positiv samfunnsutvikling.

Andøy kommune står i en omstilling. Stortinget har vedtatt at «Det legges til rette for ekstraordinær statlig innsats og bevilges midler til gode og effektive omstillingsprogrammer, for å styrke næringslivet og bidra til etablering av nye arbeidsplasser i Andøy». Den ekstraordinære innsatsen kan vi bare få til med samarbeid mellom kommune, fylke og stat. For Nordland Arbeiderparti er dette et av de viktigste samarbeidsprosjektene i den kommende fireårsperioden.

NORDLAND ARBEIDERPARTI VIL ARBEIDE FOR:

- Utvikling, vekst og bosetting i hele Nordland
- En styrking av samarbeidet med kommunene
- Bosetting av arbeidsinnvandrere og andre som vil flytte til Nordland
- En aktiv boligpolitikk i samarbeid med kommunene og Husbanken
- En ekstraordinær innsats for Andøysamfunnet

Et seriøst arbeidsliv

Et seriøst arbeidsliv med ordnede forhold er en helt vesentlig brikke i samfunnsutviklingen, og noe som definerer Norge. Det er vi stolte av og det skal vi videreutvikle.

Et trygt og organisert arbeidsliv med en sterk fagbevegelse er et gode, og en viktig del av samfunnsutviklingen. Arbeidslivet i Norge er under stort press, og i enkelte bransjer begynner organisert kriminalitet å gjøre seg gjeldende. Vi aksepterer ikke at mennesker utnyttes i produksjon av varer eller tjenester.

Fagarbeideren spiller en nøkkelrolle i utviklingen av Nordlandssamfunnet. Fylkeskommunens har ansvar for å utdanne fremtidens arbeidstakere. Nordland Arbeiderparti vil styrke arbeidet med at offentlige anbud brukes til å fremme et seriøst arbeidsliv, og til å skape flere læreplasser.

Det skal ikke gjøres forretninger med virksomheter som ikke overholder sine skatte- og avgiftsmessige forpliktelser. Et Arbeiderpartistyr

Nordland vil ikke akseptere at leverandører, eller underleverandører, benytter arbeidskraft på vilkår som er i strid med norske verdier om et ryddig og respektfullt arbeidsliv. Det er helt avgjørende for utviklingen av Nordlandssamfunnet. Der hvor norsk regelverk stiller særlige miljøkrav til innenriksproduksjon, skal også slike miljøkrav benyttes i våre anskaffelser.

I et uorganisert arbeidsliv er det fritt frem for de kriminelle, og de seriøse bedriftene, som skaper verdier, opplever en umulig konkurranse. Penger som kunne gått til mer velferd og et bedre samfunn, blir borte. Bare i Nordland regner arbeidskrimsenteret med at det hvert år forsvinner flere milliarder kroner fra felleskapet. Men for oss handler det om mer enn å bekjempe kriminalitet. Det handler om å forsvare skikkelige arbeidsforhold for alle som jobber i Norge, og det handler om hva slags samfunn vi skal ha. Derfor er kampen mot sosial dumping, arbeidet for faste hele stillinger og arbeidet for kunnskap og kompetanse i arbeidslivet så viktig.

NORDLAND ARBEIDERPARTI VIL ARBEIDE FOR:

- Å øke kravet til antallet lærlinger og fagarbeidere i offentlige anbud
- At miljø vektlegges i større grad i offentlige anbud
- Å øke andelen som er fagorganisert i Nordland
- At det stilles krav til at bedrifter i Nordland utfyller seriøsitetsskravene
- At bruken av bemanningsbyrå minimaliseres
- Faste heltidsstillinger

Kunnskap og utdanning

Nordland skal være ungdommenes fylke. De representerer vår fremtid. Nordland Arbeiderparti vil at alle skal ha frihet til å velge de livene de ønsker å leve i Nordland. Nordland Arbeiderparti mener det er avgjørende at ungdom høres i politikktutvikling. Det er en forutsetning for å gjøre Nordland attraktivt for ungdom og unge voksne å bo i og vende tilbake til. Ungdommens Fylkesting og andre organisasjoner som involverer ungdom i utformingen av fremtidens Nordland er viktige samarbeidspartnere for fylkeskommunen.

Sammenlignet med de fleste andre land er Norge preget av små forskjeller, og høy grad av tillit mellom mennesker. Det er bra for livskvaliteten, økonomien og verdiskapingen. Fellesskolen bidrar til dette. I fellesskolen møtes barn og unge med ulik bakgrunn, fra ulike samfunnsklasser, og lærer hverandre å kjenne. Gjennom fellesskolen sikres alle barn lik rett til utdanning.

Videregående opplæring er avgjørende for at våre ungdommer får et godt grunnlag for videre studier og arbeidsliv. Skolene våre skal være gode læringsarenaer for elevene våre. Det er et mål at flest mulig skal få tilbud om videregående opplæring av god faglig kvalitet nær der de bor. Et godt kosthold bidrar til et godt læringsmiljø. Vi har innført gratis skolefrokost i den videregående skolen. Det har vært en suksess. Nordland Arbeiderparti vil nå innføre gratis lunsj ved våre videregående skoler. Det prioriterer vi fordi det er miljøskapende samtidig som det bidrar til sosial utjevning og økt læringskvalitet.

Nordlands nærings- og arbeidsliv trenger kompetent arbeidskraft. Det å øke andelen som både tar studieforbedrende fag, og som gjennomfører og består sin videregående opplæring, er det viktigste målet i Nordlandsmodellen. I Nordland har vi om lag 3000 lærlinger, som hver dag går i lære. En sentral del av Nordlandsmodellen er å arbeide for at alle

som er kvalifisert skal få læreplass. Da er det viktig at lærlingene opplever velferd, trivsel, kvalitet, plikt og rettigheter. Vårt mål er at alle skal fullføre videregående opplæring. Nordland Arbeiderparti vil innføre en læreplassgaranti.

Morgendagens arbeidsliv er avhengig av at flere velger å ta høyere utdanning. Det er viktig for utviklingen av arbeidslivet og verdiskapingen i Nordland at vi har en god balanse mellom yrkesfag og studieforberedende fag.

Nye og tidsriktige skolebygg er viktig for elevene, lærerne og andre ansatte ved skolene våre. Vi har bygget nye skoler, og fornyet skolene i hele Nordland, for å bedre kvaliteten i læringen. Det skal vi fortsette med. Narvik, Mosjøen og Bodø vil derfor få nye skoler. I tillegg vil vi fortsette oppgradering av skolebygg i tillegg satsningen på utstyrløftet.

Vi skal sikre at elevene som er borteboere har trygge og gode boforhold. I samarbeid med vertskommunene vil vi derfor innføre hybelhus der det er egnet.

Våre skoler skal skape trygge lære- og skolemiljø. I samspill med kommunene vil vi styrke arbeidet mot mobbing, styrke elevtjenesten og få flere helsesykepleiere i tillegg til å styrke det psykiske helsearbeidet.

I Norge og Nordland har vi unge mennesker som står utenfor arbeidslivet. Nordland Arbeiderparti er opptatt av å fronte arbeidet for å få flest mulig av disse inn i arbeidslivet.

Automatisering og digitalisering vil endre arbeidslivet fundamentalt, og kreve at vi jobber på andre måter enn før. Det betyr at flere må mestre ny teknologi og bytte jobb oftere. Det forsterker det politiske ansvaret for at alle får mulighet til å lære seg det de trenger for å mestre jobben eller en ny jobb, og for å kunne stå et langt liv i krevende arbeid. Vi vil møte dette med å styrke fokuset på IKT i videregående skole. Uten påfyll av kompetanse kan det

teknologiske skiftet føre til økte forskjeller. Det er viktigere enn noen gang før å styrke arbeidet med livslang læring.

Arbeiderpartiet vil legge til rette for desentralisert utdanning i samarbeid med universitetene og kommunene, i tråd med næringslivets og det offentliges behov. Fagskolene bidrar med kompetanse som raskt kan tas i bruk i samfunns- og arbeidslivet vårt. Det er et stort

behov for personer med fagskoleutdanning, men i dag er det for få personer som tar denne utdanningen. Vi vil etablere flere offentlige fagskoletilbud i Nordland. Voksne som av ulike grunner trenger mer utdanning eller omskolering trenger tilbud nær hjemstedet. Livslang læring for voksne i Nordland er viktig for å tilføre kompetanse til den enkelte i et livsløp. Nettskolen i Nordland er et viktig virkemiddel for å nå denne gruppen.

NORDLAND ARBEIDERPARTI VIL ARBEIDE FOR:

- Sikring og videreutvikling av fellesskolen
- Innføring av gratis lunsj i den videregående skolen
- Å videreføre skolefrokosten
- Å innføre en læreplassgarantiordning
- Å bygge nye videregående skoler i Mosjøen, Narvik og Bodø
- Å innføre hybelhusordning
- Å videreutvikle Nordlandsmodellen
- Å fortsette utstyrsløftet i videregående skole
- Etablering av flere offentlige fagskoletilbud
- Å styrke innsatsen for mobbefrie og trygge skoler
- Flere helsesykepleiere i videregående skole, i samarbeid med kommunene
- Flere kvalifiserte lærere i skole og i barnehage
- Flere studentboliger i Nordland
- Å legge til rette for læring gjennom hele arbeidslivet
- Å prioritere støtten til unge gründere
- Å ivareta muligheten til utdanning for elever som har fått endelig avslag på asylsøknaden

Frivillighet, kultur og idrett

Nordland arbeiderparti vil hylle den uvurderlige frivilligheten. Frivilligheten skaper mangfold, den utfordrer og gjør en forskjell i menneskers liv. Det at mennesker engasjerer seg og tar ansvar i nærmiljøet forebygger ensomhet og bygger fellesskap.

Det gir en merverdi i å engasjere seg for andre, det gir glede ved å være engasjert og det skaper tillit mellom mennesker. Frivillighet har en egenverdi nettopp i kraft av at den er basert på menneskers empati, engasjement, initiativ og pågangsmot.

Kulturopplevelser binder sammen mennesker, og gir livene våre innhold. Kultur er

viktig for vår egen identitet, for å bryte ned barrierer og skape sterke fellesskap. Kulturen skal gi nordlendinger noe å leve for, men også en bransje man skal kunne leve av.

For et samfunn som sterkt vektlegger demokrati, fellesskap og utvikling, er kultur både et virkemiddel og et mål i seg selv. Dette er grunnen til at Nordland Arbeiderparti vektlegger og prioriterer kultur så høyt. Både innenfor idrett, musikk, film, visuell kunst, scenekunst og frivilligheten.

Kultur for barn og ungdom skal være tilgjengelig for alle, lommeboken til foreldre skal ikke være avgjørende for deltagelse i kulturell aktivitet. Kultur skal være tilgjengelig for alle, uavhengig av hvor i landet man bor. Nordland Arbeiderparti har som ambisjon at det skal produseres og vises kultur i verdensklasse i nord.

Fylkeskommunen må utøve aktivt eierskap, med sikte på å skape og formidle kultur av høy klasse. Da må institusjonene styrkes som kompetansearenaer og en viktig forutsetning for helprofesjonell kulturproduksjon.

Folkebibliotekene er viktige for lokalsamfunnene våre. Nordland Arbeiderparti vil bidra til

at bibliotekene fortsatt utvikles. Fremover vil det bli enda viktigere å ivareta våre kulturminner. Båtbyggertradisjonen er et eksempel på hvordan kompetanseoverføring mellom generasjonene tar vare på kulturminnene. Museene våre er svært viktige institusjoner i Nordland-samfunnet. Nordland Arbeiderparti skal bidra til en videreutvikling av museene.

Idrett gir livskvalitet og mestring for den enkelte. Å delta i organiserte idrettslag gir fellesskap og opplevelser, og både organisert og egenorganisert idrett gir verdifull fysisk aktivitet. Idrettsopplevelser er også en viktig bidragsyter for bedre integrering, folkehelse, sosial utjevning og likestilling.

Nordland skal fortsatt være landets viktigste fylke for utøvelse av friluftsliv.

Nordland Arbeiderparti vil at samhandlingen mellom profesjonelle og amatører styrkes innenfor kultursektoren. Vi vil legge til rette for arenaer for bedre samarbeid mellom kulturaktører, kommuner og fylke.

Nordland Arbeiderparti er opptatt av at vi har flere kunstnere og kulturarbeidere i fylket. Det er viktig at morgendagens talenter får sjansen til å lykkes i tillegg til at Nordlands tiltrekningskraft internasjonalt styrkes.

Nordland Arbeiderparti vil fortsette satsingen på et kultursamarbeid i Nord-Norge. Den Nordnorske kulturavtalen er viktig for kulturfeltet i hele landsdelen.

Kulturen skapes der folk bor, derfor vil Nordland Arbeiderparti legge til rette for et enda bedre samarbeid med andre. I samarbeid med kommuner vil vi fortsette å bidra til å realisere store nasjonale og internasjonale kulturarrangement og kulturprosjekter. Bodø som Europeisk kulturhovedstad i 2024, VM i Alpin i Narvik i 2027 og SKREI Temapark i Lofoten er eksempler på

NORDLAND ARBEIDERPARTI VIL ARBEIDE FOR:

- At barn og ungdom prioriteres i vår kultursatsning
- At tilskudd skal bidra til utjevning og mulighet for deltagelse for alle
- Å øke samhandlingen med kommunene i kulturarbeidet
- Å bidra til at større andel av støtte til idrett og kultur går til arrangementer som vektlegger inkludering av mennesker med ulike funksjonsnivå
- At vi skal delta sammen med kommuner for å realisere store nasjonale og internasjonale arrangement
- Tilrettelegging for flere kulturarbeidsplasser
- Å legge frem en handlingsplan for kultur og næring
- Å bedre samhandling mellom kulturhus, kulturinstitusjoner, festivaler og andre kulturarrangement
- Å styrke det samiske kulturarbeidet
- Fortsettelse med arbeidet med scenekunst i Nordland, og sikre god dekning av scenekunstinstruktører.
- Å bidra til samarbeid mellom profesjonelle og amatører
- Å bidra til videreutvikling av museer og bibliotek
- Å bidra til breddeidretten for å sikre god folkehelse blant barn og ungdom, og talentutvikling
- Å styrke filmproduksjon i Nordland
- Å ta i bruk kultur som et middel for å skape samhold og inkludering
- Å legge til rette for muligheten til et aktivt friluftsliv og sikre allemannsretten
- Å styrke den lokale forvaltningen

Bærekraft

Å begrense klimaendringene og utvikle bærekraftige samfunn er vår tids største utfordring, men «det grønne skiftet» innebærer også historiske muligheter til utvikling og nye arbeidsplasser. FNs 17 bærekraftsmål skal være styrende for Nordland Arbeiderpartis politikk. Klimautfordringene må håndteres nå. Kommunene og fylkene er sentrale aktører i klima- og miljøpolitikken. Det offentlige skal bidra til utslippskutt, og samtidig legge til rette for at hver og en av oss kan ta klimavennlige valg. Nye arbeidsplasser skal skapes i møte med de store samfunnsendringene vi står overfor.

Byene er i en særstilling i dette arbeidet, og Norges ambisjoner om å nå de internasjonale klimamålene kan ikke nås uten at byer og tettsteder blir en del av løsningen. Byområdene skal gå foran og trappe opp ambisjonsnivået i klimapolitikken. I tillegg vil Nordland Arbeiderparti arbeide for å sikre at alle våre bysentra er tilrettelagt for gående og syklende, enten gjennom bypakker eller på annen måte. I samarbeid med Bodø kommune vil vi få på plass en byvekstavtale i Bodø.

Nordland har 25 prosent av landets kystlinje. Både innbyggere og næringsliv er avhengig av hurtigbåter og ferjer. Nordland Arbeiderparti vil legge til rette for at våre samband skal driftes av null- og lavutslippsteknologi, og legge til rette for flere ladestasjoner ved våre videregående skoler og i tilknytning til ferjeleiene/ferjene.

Nordland Arbeiderparti vil fortsette satsingen

på gang- og sykkelveg i hele Nordland. Når vi prioriterer en ekstra milliard til fylkevegene vil det være naturlig at disse midlene også benyttes til gang- og sykkelveger i Nordland. Det vil både være miljøvennlig og bidra til økt trafikksikkerhet.

Marin forsøpling er en av våre største miljøutfordringer. Et stort antall fugler, fisk og dyr dør hvert år som en følge av skader fra plast og annet marint avfall. Fiskeri- og oppdrettsnæring, petroleumsvirksomhet og skipsfart har et spesielt ansvar for å hindre marin forurensing. For oss er det avgjørende at forurenser tar ansvar.

I en lavutslippøkonomi må ressursene gjenbrukes. Det betyr blant annet mer effektiv bruk av ressurser i industrien, bedre utnyttelse av biprodukter fra industrien til nytt råstoff og bedre utnyttelse av plast og annet avfall. Dette kalles «en sirkulær økonomi». Nordland Arbeiderparti vil sette fart i utviklingen av en sirkulær økonomi av hensyn til miljøet, og fordi det vil gi opphav til nye næringer og arbeidsplasser. Vi skal styrke satsingen på sirkulærøkonomi i Nordland

Det nasjonale senteret for oljevern og marint miljø i Lofoten og Vesterålen får en sentral nasjonal og internasjonal rolle i arbeidet med oljevern og marin forsøpling, og senterets virksomhet gir ringvirkninger til regionen i form av kompetansearbeidsplasser og næringsrettet aktivitet.

NORDLAND ARBEIDERPARTI VIL ARBEIDE FOR:

- Null og lavutslippsløsninger for alle våre transportmidler
- At Bodø blir en del av de nasjonale byvekstavgiftene
- Å styrke miljøkrav i våre anbud
- Å øke bruken av tre som byggemateriale
- Et forbud mot engangsplass i fylkeskommunen
- En styrket satsing på sirkulærøkonomi i Nordland
- Tilrettelegging for ladestasjoner ved de videregående skolene og ved ferjeleiene/ferjene
- Å redusere marin forurensning
- Nasjonale utslippskrav for cruiseskip i Norge
- Tilrettelegging for landstrøm og ladestrøm i Nordland
- Legge til rette for null- og lavutslippsbusser i Nordland

Økt verdiskaping gjennom å klatre i verdikjedene

Å begrense klimaendringene og utvikle bærekraftige samfunn er vår tids største utfordring, men «det grønne skiftet» innebærer også historiske muligheter til utvikling og nye arbeidsplasser. FNs 17 bærekraftsmål skal være styrende for Nordland Arbeiderpartis politikk. Klimautfordringene må håndteres nå. Kommunene og fylkene er sentrale aktører i klima- og miljøpolitikken. Det offentlige skal bidra til utslippskutt, og samtidig legge til rette for at hver og en av oss kan ta klimavennlige valg. Nye arbeidsplasser skal skapes i møte med de store samfunnsendringene vi står overfor.

Byene er i en særstilling i dette arbeidet, og Norges ambisjoner om å nå de internasjonale klimamålene kan ikke nås uten at byer og tettsteder blir en del av løsningen. Byområdene skal gå foran og trappe opp ambisjonsnivået i klimapolitikken. I tillegg vil Nordland Arbeiderparti arbeide for å sikre at alle våre bysentra er tilrettelagt for gående og syklende, enten gjennom bypakker eller på annen måte. I samarbeid med Bodø kommune vil vi få på plass en byvekstavtale i Bodø.

Nordland har 25 prosent av landets kystlinje. Både innbyggere og næringsliv er avhengig av hurtigbåter og ferjer. Nordland Arbeiderparti vil legge til rette for at våre samband skal driftes av null- og lavutslippsteknologi, og legge til rette for flere ladestasjoner ved våre videregående skoler og i tilknytning til ferjeleiene/ferjene.

Nordland Arbeiderparti vil fortsette satsingen

på gang- og sykkelveg i hele Nordland. Når vi prioriterer en ekstra milliard til fylkevegene vil det være naturlig at disse midlene også benyttes til gang- og sykkelveger i Nordland. Det vil både være miljøvennlig og bidra til økt trafikksikkerhet.

Marin forsøpling er en av våre største miljøutfordringer. Et stort antall fugler, fisk og dyr dør hvert år som en følge av skader fra plast og annet marint avfall. Fiskeri- og oppdrettsnæring, petroleumsvirksomhet og skipsfart har et spesielt ansvar for å hindre marin forurensing. For oss er det avgjørende at forurenser tar ansvar.

I en lavutslippsøkonomi må ressursene gjenbrukes. Det betyr blant annet mer effektiv bruk av ressurser i industrien, bedre utnyttelse av biprodukter fra industrien til nytt råstoff og bedre utnyttelse av plast og annet avfall. Dette kalles «en sirkulær økonomi». Nordland Arbeiderparti vil sette fart i utviklingen av en sirkulær økonomi av hensyn til miljøet, og fordi det vil gi opphav til nye næringer og arbeidsplasser. Vi skal styrke satsingen på sirkulærøkonomi i Nordland

Det nasjonale senteret for oljevern og marint miljø i Lofoten og Vesterålen får en sentral nasjonal og internasjonal rolle i arbeidet med oljevern og marin forsøpling, og senterets virksomhet gir ringvirkninger til regionen i form av kompetansearbeidsplasser og næringsrettet aktivitet.

Økt verdiskaping gjennom å klatre i verdikjedene

Nordland Arbeiderparti vil ta hele Nordland i bruk fordi det bidrar til verdiskaping og nye arbeidsplasser. Gjennom det skapes gode lokalsamfunn og nærmiljø både i distriktene og i byene.

Vi vil bidra til at næringslivet i enda større grad går fra å være råvareprodusenter til å utvikle nye kunnskapsarbeidsplasser basert på råvarene. Vår viktigste utviklingsstrategi for næringslivet i Nordland er det å «klatre i verdikjedene». Det er helt avgjørende for at det skal bo 300 000 nordlendinger i 2050.

Bare 5 % av verdens matproduksjon kommer fra havet. I en verden hvor vi blir stadig flere mennesker, og hvor mer mat må produseres og høstes fra havet, har vi det aller beste utgangspunktet for å være et globalt nav for fiskeri og sjømatproduksjon. Vi bor midt i verdens matfat. Det skal vi ta i bruk ved å klatre i verdikjedene, og på den måten skape nye arbeidsplasser. Det å skape arbeidsplasser handler også om kunnskapsutvikling, om forskning og om nyskaping knyttet til havets rike ressurser.

Landbruk er en viktig næring i Nordland, som skaper arbeidsplasser og bosetting, opprettholder vårt unike kulturlandskap og bidrar til lokal mat. Nordland Arbeiderparti vil bidra å gi landbruket gode rammebetingelser som øker muligheten for å satse og utvikle både nye og etablerte landbruk. For å skape økt verdiskaping og økt produksjon i landbruksnæringen skal vi sikre tilgang på areal, trygge arbeidsforhold og god samferdsel.

Nordland fylke innehar god kunnskap om arktisk landbruk, og leverer fremragende matprodukter av høy kvalitet. Dette gir oss store muligheter til økt produksjon av en merkevare som kjennetegnes som miljøvennlig og bærekraftig. Nordland Arbeiderparti vil videreutvikle

arbeidet med Materklæringen for det arktiske landbruket.

Digitalisering og robotisering vil bety at arbeidsplasser vi har i dag forsvinner, mens andre typer arbeidsplasser vil komme til. Vi vil arbeide for at koblingen mellom industrien, teknologimiljøene og utdanningsinstitusjonene våre styrkes. Framtidas arbeidsplasser handler blant annet om alt det vi ikke vet noe om enda. Vi har en stor oppgave i å lede an i kunnskapsutviklingen om hva havet kan gi oss av muligheter i framtiden.

For Nordland Arbeiderparti er det viktig at vi tar i bruk naturressursene i fylket til å skape nye arbeidsplasser. Vi vil begrense vern av områder i så stor grad som mulig. Det er uheldig at områder blir underlagt vern som setter begrensninger for næringsutvikling.

Petroleumsnæringen er, og vil i mange tiår fremover, være en av Norges viktigste næringer. I tillegg til å skape mange arbeidsplasser og store inntekter for Norge, bidrar olje- og gassnæringen med ny teknologi og kunnskap som vil være avgjørende for nye næringer i fremtiden. Vekst og verdiskaping er områder som vil bli prioritert av Nordland Arbeiderparti.

Petroleumsnæringen må skape større ringvirkninger i Nordland. Det må utvikles en helhetlig forvaltningsplan for regionen med fokus på å bygge langsiktige og varige arbeidsplasser i nord. Uavhengig av det mener vi det vil være riktig å legge bort kravet om konsekvensutredning av Lofoten, Vesterålen og Senja.

Fiskeri og sjømatnæringen er bærebjelken i store deler av kyst-Norge, og den fremste forutsetningen for bosetting der. Fiskeressursene er fellesskapets eiendom og skal underlegges en bærekraftig forvaltning som stimulerer til rekruttering og lokalt eierskap. Arbeiderpartiet

vil opprettholde en fiskereid og variert flåte, for å kunne utnytte ressursgrunnlaget både nær kysten og lengre til havs. Sjømatpolitikken må være bærekraftig og gi lønnsomme, helårige arbeidsplasser i fiskerinæringen, både på havet og i landindustrien.

Nordland er et havfylke. Vi vil derfor få på plass interkommunale kystsoneplaner i hele Nordland for å ivareta både nye og tradisjonelle næringer.

Havbruksnæringen er en svært viktig næring i Nordland. Næringen har potensial for å bidra med enda mer verdiskaping, som gir et godt grunnlag for bosetting og lokale ringvirkninger. Det forutsetter et sterkere fokus på bærekraft. Kommunene må sikres stabile forutsigbare inntekter for bruk av areal og tilrettelegging av nytt areal for oppdrettsnæringen, også når det ikke er vekst. Nok areal er viktig for at havbruksnæringen skal kunne drive bærekraftig.

Reiseliv er Norges tredje største næring, og kjennetegnes av at tilbudene til lokalbefolkning og turister må utvikles lokalt. Dette skaper mange utfordringer, spesielt for små kommuner med store besøkstall. Vi vil videreutvikle arbeidet med besøksforvaltning og fellesgodefinansiering i Nordland, slik at næringen skaper større verdier lokalt.

Nordland skal være ledende på industriutvikling. Grønn energi skal brukes til videreforedling av råvarer for å klatre i verdikjeden. Nordland Arbeiderparti sier nei til flere utenlandskabler, og vil heller bruke energi produsert i Nordland til å skape ringvirkninger lokalt. Vi vil gjennomføre en industriutredning, for å kartlegge mulighetene til vekst, med utgangspunkt i våre etablerte industrimiljøer.

Nordland Arbeiderparti vil utarbeide en handlingsplan som sikrer utvikling av nye arbeidsplasser i Nordland.

NORDLAND ARBEIDERPARTI VIL ARBEIDE FOR:

- Å legge bort krav om konsekvensutredning av Lofoten, Vesterålen og Senja.
- At det utvikles en helhetlig forvaltningsplan med sikte på å bygge langsiktige og varige arbeidsplasser i nord.
- At det må stilles krav til at petroleumsnæringen bidrar med langt større og varige ringvirkninger og arbeidsplasser etterhvert som den flyttes nordover.
- Lønnsomme, helårige arbeidsplasser i fiskerinæringen
- At fiskeflåten under 11 meter ikke skal struktureres ved å samle flere kvoter på færre båter
- Å opprettholde tidsbegrensning på strukturkvoter
- At kommunene sikres stabile forutsigbare inntekter for bruk av areal og for å tilrettelegge for nytt areal for oppdrettsnæringen, også når det ikke er vekst.
- Videreutvikling av fellesgodefinansiering i Nordland
- Flere helårsarbeidsplasser i reiselivsnæringen
- Å styrke arbeidet med å klatre høyere opp i verdikjeden
- Å tilrettelegge for at industrien skal utnytte en større andel av råstoffet som kommer fra hvitfisk, leveringspliktige trålkvoter må gjennomgå jevnlig revideringer.
- Å skape arenaer og muligheter for fangst av andre marine ressurser enn de som vi har tradisjon for i Nordland
- Å videreutvikle Materklæring for det arktiske landbruket

Samferdsel

Samferdsel er viktig for bosetting, verdiskaping og trivsel i Nordland. Nordland Arbeiderparti vil fortsette utviklingen av et fremtidsrettet samferdselstilbud. Det er en nøkkelfaktor når vi skal være 300 000 nordlendinger i 2050. Vi skal i enda større grad koble hurtigbåter, ferjer, havner, buss, bane og fly. Gjennom regionreformen får Nordland fylke enda større mulighet til å utvikle bedre transport med mindre klimautslipp. Det er viktig for den enkelte som reiser, for næringslivet og for arbeidslivet.

Nordland Arbeiderparti vil prioritere trafikksikkerhet. Ingen ting er viktigere enn å sikre våre innbyggere mot ulykker. Barn er mest sårbare, og i all planlegging skal dette vektlegges. Vi vil ha bysentrum som tilrettelegger for myke trafikanter, som gående og syklende, i hele Nordland.

Der hvor det er grunnlag for det, må det legges til rette for at kollektivtrafikk kan erstatte personbiler. Nordland Arbeiderparti vil legge til rette for null- og lavutslippsløsninger innenfor busstransport.

Nordland er et verdiskapingsfylke. Vi må ha en transport som legger til rette for flere arbeidsplasser og mer verdiskaping i tilknytning til råvarene. Transport «fra kyst til marked» er en av våre viktigste satsingsområder. Både ferje, vei, jernbane, godsåter og fly er viktige transportmidler i denne satsingen. Kollektivtrafikken må tilpasses folks behov. Alternativ kollektivtransport i utkantstrøk må utprøves og utvikles. Kollektivtilbudet er en viktig faktor for utvikling av turistnæringen.

Nordland Arbeiderparti vil fortsette sitt arbeid med å få etablert dobbeltspor på Ofotbanen. Det er et av Norges viktigste nordområdeprosjekter som også vil bidra til mer bærekraft ved å få gods over fra bil til bane.

Nordlandsbanen skal styrkes som innfartsåre til Nord-Norge, både for passasjerer og gods. Vi

vil øke tempoet i arbeidet med fjernstyring og bedre materiell i tillegg til null- og lavutslippsløsninger på Nordlandsbanen. Videreutvikling av regionpendelen i Salten og etablering av en regionpendel på Helgeland er viktig.

Nordland Arbeiderparti vil støtte politisk aktivt opp om arbeidet for å realisere Nord-Norgebanen fra Fauske til Tromsø.

For å styrke fiskerinæringen og transporten sjøveien, er utvikling av konkurransedyktige havner viktig. Nordland Arbeiderparti vil arbeide for en styrking av havne- og farledsmidler til Nordland.

Europavei 6 er en livsnerve i landsdelen. Vi vil arbeide for en oppgradert og fergefri E6.

Nordland Arbeiderparti vil fortsette å fase inn nye hurtigbåter, som både øker passasjerkomforten og reduserer utslipp. Det skal velges null- og lavutslippsteknologi når fylkeskommunen kjøper inn nye hurtigbåter.

Nordland har 25 % av Norges kystlinje. Fergene våre er helt avgjørende for arbeidslivet og næringslivet. Vi vil prioritere null- og lavutslippsteknologi på våre fergesamband. Fergene langs fylkesveg 17 er de første som skal få null- og lavutslippsløsninger.

For at Nordland skal bringes enda tettere sammen er kortbanenettet helt avgjørende. Da er god frekvens på rutenettet en nøkkel. Det er viktig for arbeidslivet og for pasientreiser. Fra 2020 vil fylkeskommunen overta ansvaret for innkjøp av innenlandske flyruter, FOT-rutene. Vi skal bruke FOT-rutenettet til å binde Nordland tettere sammen. Ruter inn mot Bodø som regionhovedstad skal prioriteres. Det vil også være viktig å ha flere ruter inn mot Trondheim for Helgeland, og inn til Tromsø for den nordlige delen av fylke. Vi vil samarbeide med Troms og Trøndelag fylker om utviklingen av FOT-rutene.

Elektriske fly vil være viktige bidrag for utvik-

lingen av kortbanenettet i Nordland. Nordland Arbeiderparti vil gjøre Nordland til et pilotfylke for elfly.

Nordland Arbeiderparti vil fremover prioritere arbeidet med opprusting av fylkesveiene. Vi vil derfor gjennomføre en ekstraordinær satsing på vei, ved å øke bevilgningene i de neste årene med en ekstra veimilliard. På den måten

skal vi bygge Nordland for fremtiden.

Tilgang til god digital infrastruktur er helt avgjørende, både for næringsliv og innbyggere. I samarbeid med stat, kommuner og fylket skal takten i arbeidet med utbygging av bredbånd økes. Det er viktig for at Nordlandsamfunnet skal kunne ta del i digitaliseringen. Samtidig som det er viktig for næringslivet.

NORDLAND ARBEIDERPARTI VIL ARBEIDE FOR:

- Bedre trafiksikkerhet i Nordland
- En ekstra vegmilliard til fylkesvegene frem til og med 2023
- Oppgradering av Nordlandsbanen, herunder nye energikilder.
- Dobbelspor på Ofotbanen
- Økt fokus på transport «fra Kyst til marked».
- Videre innfasing av null- og lavutslippsteknologi innenfor hurtigbåt og ferjer i Nordland
- At fergene på fylkesvei 17 blir et pilotprosjekt for bærekraft
- Å gjøre samferdselen i Nordland til et enda bedre reiselivsprodukt
- Å binde Nordland sammen med bedre FOT-ruter fordi kortbanenettet er en avgjørende del av kollektivtilbudet i Nordland. Å sikre
- et tilbud med tilfredsstillende frekvens og prisnivå er avgjørende for næringsliv og befolkning.
- Å følge opp arbeidet med prosjektet «Smartere transport i Bodø» og se det i sammenheng med Ny By – prosjektet.
- Å støtte opp om arbeidet med Nord – Norge banen fra Fauske, via Narvik til Tromsø, med sidearm til Harstad og Vesterålen.
- At Nordlandsbanen snarest bygges ut med bedre mobil- og nettdækning til togreisende.
- At Nordland skal bli pilotfylke for elektriske fly.
- Døgnåpen Bjørnfjell tollstasjon, der mest fersk fisk eksporteres fra landsdelen
- Å styrke utbedring av havner og farleder.
- Å få fergefri E6 inn i nasjonal transportplan.

Helse

Et velfungerende helsetilbud i Nordland er en viktig forutsetning for at vi skal bli 300 000 nordlendinger i 2050. Målet er et samfunn som fremmer god helse for alle, forebygger sykdom, utjevner sosiale forskjeller og gir alle barn og unge en god start i livet. Hver av oss skal ha mulighete til å leve gode liv, i små og store fellesskap.

De sosiale helseforskjellene i Norge øker dessverre, og kan til dels forklares med hvor man bor, eller med familiebakgrunn. Dette er en situasjon som ikke er akseptabel i et velferdssamfunn som Norge, og Nordland Arbeiderparti mener at dette må forebygges på en bedre måte. Fylkeskommunene har sammen med kommunene ansvar for folkehelsearbeidet i Norge. Et arbeiderpartistyrt Nordland skal sammen med kommunene bidra til at dårlig helse ikke skal følge sosiale eller geografiske skillelinjer.

Vi blir stadig flere eldre i Nordland. Å legge til rette for lange, gode liv blir en av de viktigste oppgavene for fellesskapet de neste tiårene. Det handler om boformer, hverdagsliv, livsglede og den enkeltes prioriteringer.

Nordland Arbeiderparti vil ha et sterkt offentlig helsevesen. Det sikrer likebehandling. Da må økonomien til de offentlige sykehusene styrkes.

Ny teknologi skal bedre pasientbehandlingen. Sykehusene i Helse Nord skal ligge i front når

det gjelder å ta i bruk nye løsninger, nye behandlinger og ny teknologi. I spesialisthelsetjenesten er det viktig med desentraliserte løsninger der det er mulig. Nye digitale løsninger gir nye muligheter. Vi skal styrke utviklingen av helsetilbudene i Nordland gjennom et tettere samspill med spesialisthelsetjenesten.

Visshet for god og rask hjelp er svært viktig, og da er en god ambulansetjeneste i hele Nordland grunnleggende. Dette er et offentlig ansvar, og for å sikre likeverdighet og forutsigbarhet i tjenesten må tilbudet og kompetansen ha høy kvalitet. Dette gjelder både kortere transport langs vei og til sjøs, og lenger transport med fly.

Et Nordland i vekst trenger flere fastleger. Flere av våre kommuner har slitt med å rekruttere nok leger. Det er viktig med en gjennomgang av fastlegeordningens økonomi og organisasjonsform.

God psykisk helse er viktig hele livet. Vi har ansvaret for elevene som går på våre videregående skoler. Psykiske helseplager er en økende utfordring blant ungdom. Det er grunnen til at vi vil øke antallet helsesykepleiere ved skolene. Nordland fylkeskommunes nullvisjon mot selvmord må følges opp.

For Nordland Arbeiderparti er heltidsstillinger i helsesektoren en fanesak. Vi vil derfor arbeide for å få en bedre heltidskultur ved sykehusene i Nordland.

NORDLAND ARBEIDERPARTI VIL ARBEIDE FOR:

- Et sterkt offentlig helsevesen
- Å gjennomgå fastlegeordningen for å sikre god dekning i Nordland
- En bedre heltidskultur ved sykehusene i Nordland
- Mer samarbeid med kommunene for å styrke det psykiske helsearbeidet
- Å øke antallet helsesykepleiere i de videregående skolene

Tannhelse

Tannhelse henger nøye sammen med folkehelse. Det må legges til rette for god kontakt mellom tannlegene og resten av helsetjenesten. Tannlidelser er, i likhet med øvrige helseproblemer, sosialt skjevt fordelt.

Alle i Nordland skal ha tilgang til god tannbe-

handling. Tannhelse er en viktig offentlig oppgave. Nordland Arbeiderparti skal videreutvikle tannhelsetjenesten i Nordland, blant annet gjennom å sikre rekruttering av fagfolk. Nordland Arbeiderparti vil prioritere forebyggende arbeid og nye moderne tannklinikker, som er universelt utformet.

NORDLAND ARBEIDERPARTI VIL ARBEIDE FOR:

- Å styrke den forebyggende tannhelse
- At tannhelsen for barn og unge i aldersgruppen skal være blant de tre beste i Norge
- Moderne og universelt utformede tannklinikker i Nordland
- Å utvide gratis tilbud innen tannhelse til flere grupper – i første omgang til de under 25 år, sammen med sentrale myndigheter.

Samer

Vi vil sikre gode rammevilkår for samiske språk, kultur, næringsliv og samfunnsliv. Den samiske befolkningen skal ha reell mulighet til å lære samisk, bruke det i hverdagen og kunne overlevere det til neste generasjon.

Språket er nøkkelen til å bevare og utvikle kultur. I Nordland har vi tre samiske språkgrupper. Vi er tildelt forvaltningsansvaret for det lulesamiske språkområdet. Det er et språk som er sårbart og truet. For Nordland Arbeiderparti er det viktig å styrke arbeidet med det lulesamiske språket, i tillegg til de to andre samiske språkene. Det er derfor viktig å legge til rette

for at miljøer som Árran lulesamisk senter, Vár-dobáiki samisk senter, Áarjelhsaemien Teatere og Sørsamisk språksenter kan utvikles videre.

Som i den norske befolkningen for øvrig, bor en stadig større andel av samene i byer. Satsing på samisk språk, og synliggjøring av samisk kultur, skal reflektere det.

Nordland Arbeiderparti vil jobbe for å sikre gode rammevilkår for de tradisjonelle samiske næringene.

Sametinget er en viktig samarbeidspartner i flere viktige utviklingsspørsmål i Nordland. Dette samarbeidet skal vi videreutvikle.

NORDLAND ARBEIDERPARTI VIL ARBEIDE FOR:

- Å styrke samiske språk med et særlig fokus på sør- og lulesamisk språk.
- Aktivt å videreutvikle Árran som språksenter med nytt språkbygg
- Å styrke samarbeidet med Sametinget

Nordområdene og forsvar

Nordland er strategisk plassert i nordområdene, noe som gir oss næringsmessige og geopolitiske muligheter og utfordringer. Blant annet er vi et av Norges viktigste forsvarsfylker. Det er mulighetsrom vi skal ta i bruk i enda større grad.

Nordområdepolitikken må i større grad arbeide for å styrke befolkningen i de nordligste fylkene. Nordland Arbeiderpartis mål om 300 000 nordlendinger i 2050, er en ambisjon som bør gjenspeiles i norsk nordområde-, og i forsvars- og sikkerhetspolitikk.

Den viktigste forutsetningen for utvikling av den nordnorske landsdelen og nordområdene, er knyttet til kompetanse og utdanning. Også her utgjør de menneskelige ressursene den viktigste kapitalen i framtiden. Dette innebærer at vi må utvikle utdanningssystemene videre, og legge til rette for livslang læring og kompetanseutvikling i tråd med kompetansebehovet i arbeidslivet. Dette gjelder særlig for å øke andelen som får mulighet til å ta høyere utdanning. Dette vil gi de som lever i nordområdene avgjørende innflytelse på utviklingen i nord, og styrke grunnlaget for endringer. Lokale og regionale myndigheter må derfor involveres sterkt i hvordan nordområdene skal videreutvikles. For Nordland Arbeiderparti er det viktig at beslutninger i nord fattes i samarbeid med det regionale folkevalgte nivået.

Bodø og Tromsø har særskilte roller som motorer i nordområdene. For Nordland Arbeiderparti er det viktig å videreutvikle miljøene i disse byene, i tillegg til andre miljøer Nordland.

Universitetene i Nord-Norge er helt avgjørende for utviklingen av landsdelen. I Nordland ligger både Nord universitet og UiT Norges Arktiske universitet og Politihøgskolens avdeling i Nord-Norge. Disse miljøenes rolle som utviklingsaktører er spesielt viktige i vår landsdel, og de må få bedre finansiering og rammebetingelser. Dette er en viktig forut-

setning for at de skal kunne fylle sin rolle på en god måte. Nordland har behov både for å beholde og å tiltrekke seg flere unge mennesker. Da er muligheten for utdanning og kompetanseheving viktig. Universitetene må være en drivkraft som skaper vekst og nyskaping. Kunnskapsutviklingen som skjer her er viktig for både private og det offentlige. Nordland Arbeiderparti skal fortsette å jobbe for sterke universiteter, som kan bidra i utviklingen av nordområdene.

Vi vil satse på industri i nord. Havet, landbruket, skogressursene, mineralforekomster, vann- og vindkraft gir store industrielle muligheter. Naturressurser i kombinasjon med teknologi og høy kompetanse er en del av vår fremtid. Norge har en sterk industrikultur. Når vi bygger videre på dagens kompetanse, infrastruktur og teknologi, kan rask omstilling og redusert risiko bli et fortrinn i utviklingen av eksisterende og ny industri. Samspeillet mellom de store industribedriftene og leverandørindustrien er avgjørende for å utvikle morgendagens industri. Vi vil legge til rette for industriell utnyttelse av vannkraftressursene i Norge, da dette gir høyere verdiskaping og sysselsetting enn eksport alene.

Verdiskaping skal stå sentralt i nordområdesatsingen. Det er viktig at det samiske blir et gjennomgående perspektiv hvor man også bidrar til økt samisk verdiskaping. I en region som får stadig økende internasjonal oppmerksomhet, er noen av Arbeiderpartiets viktigste oppgaver å legge vilkårene til rette for å skape flere bærekraftige arbeidsplasser, som grunnlag for videre utbygging av våre byer og lokalsamfunn. Vi trenger en helhetlig forvaltning av områdene vi bor i og av de mulighetene som finnes her.

Urfolksperspektivet må ha en sentral plass i nordområdepolitikken. Innenfor det samiske er det lang tradisjon for samhandling på tvers av landegrensene, og det er allerede tette kulturelle

og språklige bånd mellom den samiske befolkningen i Norge, Sverige, Finland og Russland.

Andøy Space Center er et av Norges viktigste kompetansemiljøer innen romfart. Videre utvikling av de ulike miljøene på Andøy er helt avgjørende for norsk og internasjonal nordområdepolitikk.

Det er en overordnet målsetting å sikre fred og stabilitet i nordområdene. I Nordland har vi viktige nasjonale forsvarsinstitusjoner som bidrar

til dette. Nordland Arbeiderparti vil legge stor vekt på å videreutvikle forsvarsfylket Nordland i samarbeid med forsvarskommunene. Sentralt står Forsvarets operative hovedkvarter, sentrale funksjoner for luftforsvaret, maritim overvåking, vitale verkstedtjenester, kystvaktas ledelse, sivile anlegg som stilles til Forsvarets disposisjon ved behov og ledelse for to heimevernsdistrikt, som spiller en avgjørende rolle i samfunnets beredskap, også ved sivile kriser langt utenfor Nordlands grenser.

NORDLAND ARBEIDERPARTI VIL ARBEIDE FOR:

- Økt fokus på befolkningsvekst i norsk nordområdepolitikk
- En nasjonal industristrategi for nordområdene
- Å styrke de to universitetene i nordområdene, og bidra til at de i bidrar enda tyngre i utviklingen av landsdelen
- Et styrket forsvar i nord

Det internasjonale Nordland

Verden blir stadig mer internasjonal. Det gjør også Nordland. Både arbeids- og næringslivet forholder seg oftere og oftere til internasjonal konkurranse.

Nordland fylkeskommune har tre aktive samarbeidsregioner. Leningrad Oblast i Russland, Veneto i Italia og Zhejiang i Kina. Dette er viktig for sivilsamfunnet, universitetene våre, kommunene og næringslivet. Disse samarbeidene skal videreføres.

I tillegg til det eier Nordland, Troms og Finnmark sammen Nord-Norges Europakontor i Brussel. Det er et svært velfungerende samarbeid. I EU står ny regionalpolitikk, samferdselspolitikk og nordområdepolitikk daglig på agendaen. Dette er alle viktige områder for samfunnsutviklingen for landsdelen. Nord-Norges Europakontor skal forene og fremme våre interesser i alle disse sakene.

Det er en overordnet målsetting å sikre fred og stabilitet i nordområdene. Det må derfor være virkemidler tilgjengelig for å utvikle samarbeid «folk til folk» på tvers av landegrensene, samti-

dig som Norge skal ha en tydelig suverenitetshevdelse og myndighetsutøvelse.

Barentssamarbeidet er Norges viktigste arena for å sikre godt og fredelig naboskap med Russland langs grensen i nord. Dialog mellom naboer gir avspenning, fred og stabilitet i nord. Nordland Arbeiderparti vil arbeide for å styrke Barentssamarbeidet.

I 2015 ble FNs medlemsland enige om en 2030-agenda med 17 bærekraftmål som representerer et globalt vegkart. Her er det både nasjonale og internasjonale tiltak som tar sikte på å utrydde ekstrem fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringer innen 2030. Bærekraftmålenes hovedfokus er at alle skal med. De er alle sosialt utjevne tiltak. Nordland Arbeiderparti mener FNs 2030-agenda også er relevant for utviklingen av Nordlandssamfunnet.

Gjennom det internasjonale arbeidet skal vi realisere ambisjonen om å ta hele Nordland i bruk og det å være 300 000 nordlendinger i 2050.

NORDLAND ARBEIDERPARTI VIL ARBEIDE FOR:

- Å videreutvikle Barentssamarbeidet
- At FNs 2030-agenda får sterkere fokus i Nordland